Nieuwe Energie Aanboren

PvdA Aanvalsplan Aardwarmte
17 februari 2011

Verduurzaming van onze energievoorziening hapert
De zekerstelling van onze energievoorziening is één van de grootste uitdagingen voor de komende decennia. Rond 2020 loopt de Nederlandse gasvoorraad, waar we zo lang de vruchten van hebben geplukt, langzaam ten einde. Om niet volledig afhankelijk te worden van het Midden Oosten (olie/gas), Rusland (gas) of Kazachstan en Niger (uranium) én om de CO2-uitstoot terug te dringen (kolen) is een drastische groei van het aandeel duurzame energie nodig.

En juist daar hapert het Nederlandse beleid op dit moment. Het Kabinet verlaagde de doelstelling voor duurzame energie met meer dan 30%, stopte de stimulering van twee kansrijke technologieën zonne-energie en offshore wind en zette de investeringen in alle andere opties voorlopig in de ijskast. Investeringen in duurzame energie dreigen daardoor volledig stil te vallen en investeerders zoeken hun heil in buurlanden waar wel een ambitieus beleid wordt gevoerd. Daarmee is het gekozen beleid niet alleen slecht voor het milieu, maar ook slecht voor economie en innovatie.

Vijf PvdA voorstellen in december door Kabinet genegeerd
In december deed de PvdA in een eigen Nota " Duurzaam beleid voor duurzame energie" al vijf voorstellen om de impasse te doorbreken en zo milieu en economie te stimuleren. Het Kabinet reageerde helaas ronduit afwijzend op de uitgestoken hand. Op dit moment zet de PvdA een aantal van de voorstellen om in een initiatiefwetsvoorstel om zo zelf de gewenste verandering af te dwingen.

Zesde voorstel: nieuwe energie aanboren.
Vandaag voegt de PvdA aan haar vijf voorstellen een zesde toe. Een Aanvalsplan Aardwarmte om in tien jaar tijd de hoeveelheid gewonnen aardwarmte met een factor 25 te vergroten. In Nederland lijkt na een aarzelend begin de ontwikkeling van aardwarmte de komende tijd van de grond te kunnen komen. Maar daarvoor moeten wel een aantal belemmeringen worden opgeruimd en op onderdelen zekerheid aan investeerders worden geboden. De PvdA stelt daartoe in dit aanvalsplan vijf concrete maatregelen voor.

Wat is aardwarmte
Aardwarmte, ook wel geothermische energie genoemd, is energie die wordt onttrokken aan de aardkorst. De kern van onze aarde is extreem heet, schattingen lopen uiteen van zo'n 2000 tot 10.000 graden Celsius. Deze warmte stroomt door geleiding (convectie) naar de korst van de aarde. Alleen al de buitenste 6 kilometer van de aardkorst bevat door dit proces zogenaamde thermische energie die overeenkomt met 50.000 keer de energie van alle olie- en gasvoorraden ter wereld. Deze energievoorraad is vrijwel onuitputtelijk, en is hiermee een bron van duurzame energie.

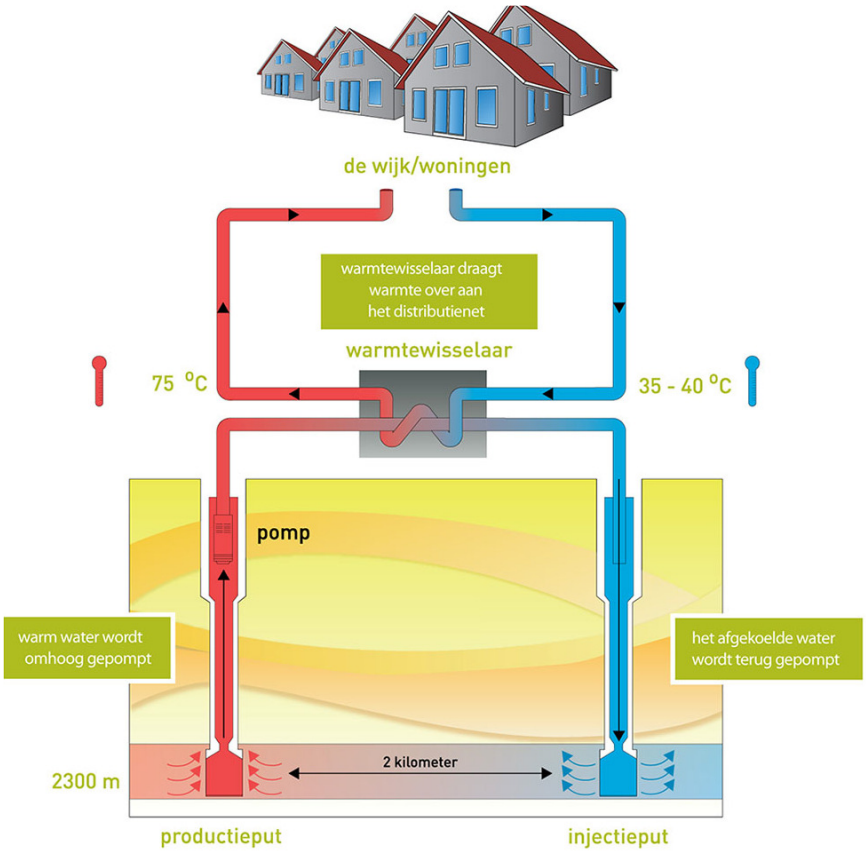

Aardwarmte in Nederland
Nederland heeft als voordeel dat onder een groot gedeelte van het oppervlak sedimentaire lagen aanwezig zijn, die warm water bevatten en goede eigenschappen hebben voor de winning van aardwarmte. Een ander voordeel in Nederland is het feit dat er bijzonder veel bekend is van de Nederlandse ondergrond, door de vele boringen en seismische metingen die zijn uitgevoerd voor de olie- en gaswinning.

TNO heeft in 2010 het technisch/economische winbare potentieel van aardwarmte in de Nederlandse ondergrond tot 4 kilometer ingeschat op circa 38.000 PetaJoule. Dat is genoeg om alle huizen en kassen in Nederland voor 95 jaar van warmte te

voorzien. TNO heeft daarbij rekening gehouden met de huidige inzichten qua gasprijzen en rentestanden. Aardwarmte is dus nu al een economisch rendabele bron van energie, in tegenstelling tot zon, wind en biomassa waar nog steeds overheidssubsidies bij nodig zijn. Een extra reden dus om in tijden dat de overheid krap bij kas zit, in te zetten op aardwarmte.

Wat gebeurt er op dit moment?
Er wordt nu maar heel magertjes beleid gevoerd op het gebied van aardwarmte. Mede op aandringen van de PvdA is de mijnbouwwet aangepast om boringen naar aardwarmte mogelijk te maken en er is een beperkt garantiefonds ingesteld om het risico voor projectontwikkelaars te verminderen. Maar dit is lang niet voldoende. Zo is geen ruimtelijke ordening van de ondergrond, zodat conflicterende claims leiden tot een patstelling en dekt het garantiefonds te weinig van het risico. In het huidige tempo wordt in 2020 slechts 3 PetaJoule per jaar aan aardwarmte geproduceerd. Ondernemers staan te trappelen om veel meer te doen, maar wensen van de overheid meer duidelijkheid en enige sturing, alvorens ze aan de slag kunnen

Wat moet er gebeuren?
De PvdA wil de groei van Aardwarmte versnellen. Met een aantal eenvoudige aanscherpingen van het beleid kan een enorme impuls worden gegeven aan aardwarmte. De PvdA stelt 5 maatregelen voor:

1. **Uitbreiding garantiefonds**: Op dit moment bestaat er een garantiefonds. Dit fonds dekt het risico op een 'misboring' - het grootste investeringsrisico bij aardwarmte – af. Maar de huidige regeling gaat maar tot boringen van 8,5 mln euro en vraagt een premie van 7%. Een verviervoudiging van het plafond en een halvering van de premie is noodzakelijk om een extra impuls te geven. Ervaringen in het buitenland (Frankrijk) tonen aan dat dit mogelijk is. Let wel: het gaat hier dus niet om extra subsidies.

2. **Het verhogen van de mogelijkheden van Aardwarmte in bestaande subsidieregelingen van UKR:** (Unieke Kansen Regeling). De huidige UKR kent een veel te laag plafond, gericht op projecten die warmte bieden aan 1500 huizen. Aardwarmteprojecten zijn inmiddels groter. Het plafond moet worden opgehoogd. Ook deze maatregel leidt niet tot extra uitgaven, wel tot een andere verdeling van de subsidies.

3. **Participatie van EBN in Aardwarmte**: Energie Beheer Nederland (100% staatsbedrijf, omzet meer dan 6 miljard euro per jaar) neemt deel aan vrijwel alle gas en olieboringen in Nederland, vaak voor enige tientallen procenten. Deelneming van EBN in aardwarmteprojecten zorgt voor financiering en risicospreiding, waardoor meer projecten haalbaar worden

4. **Ontwikkelingen van een structuurvisie op de ondergrond**. Provincies kunnen in het kader van de Wet op de Ruimtelijke Ordening een structuurvisie, ook voor de ondergrond, maken. Zo kunnen kansen worden geïnventariseerd, keuzes worden gemaakt, conflicterende aanspraken op de

ondergrond in goede banen worden geleid en uiteindelijk vergunningsverlening worden georganiseerd. De PvdA wil in alle provincies zo snel mogelijk zo'n structuurvisie opstellen. Naar Drents voorbeeld. Die provincie was twee maanden geleden de eerste (en enige).

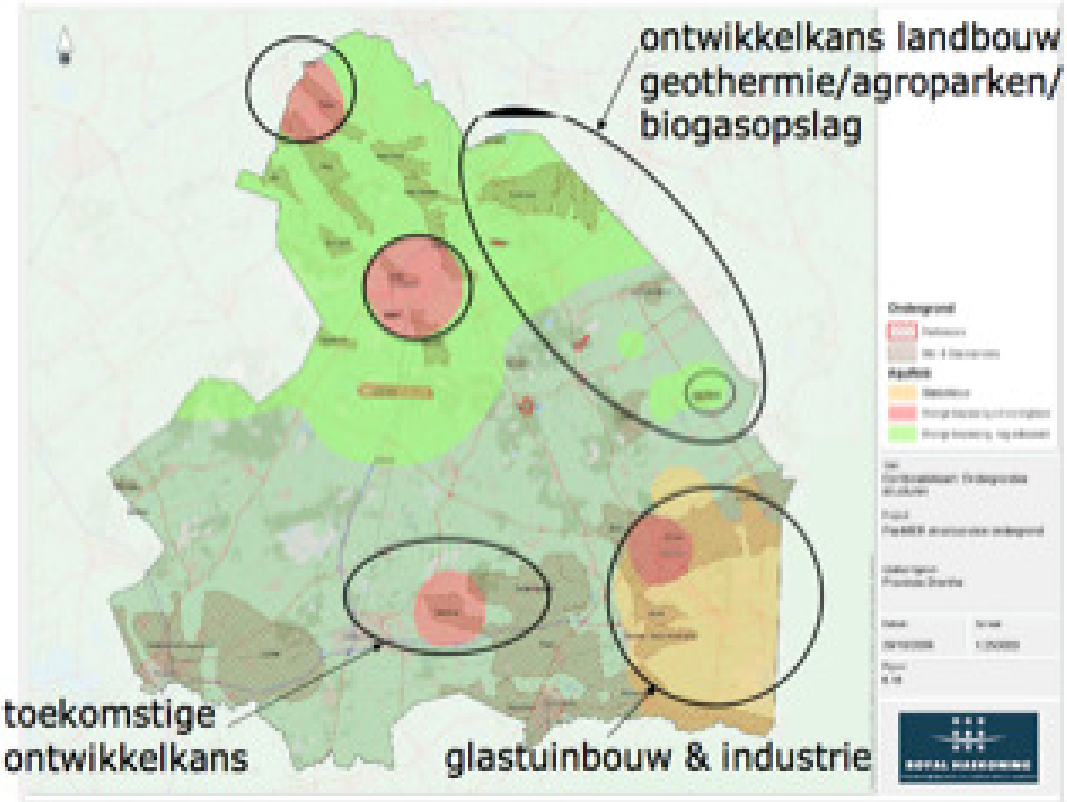

5. **Aansluitplicht Aardwarmte**. Bij de herziening van de warmtewet (Initiatief Ten Hoopen/Samsom, nu ter revisie bij Ministerie ELI) moet in een aansluitplicht worden voorzien – alle woningen en bedrijven in een aangewezen gebied aansluiten op het warmtenet - zodat Aardwarmteprojecten rendabel geëxploiteerd kunnen worden.

Wat is het resultaat?
Met bovenstaande maatregelen kan de ontwikkeling van Aardwarmte met een factor 5 worden versneld. Het platform Geothermie heeft aangegeven dat dat technisch goed mogelijk is. Daarmee wordt in 2020 dan 15 PetaJoule per jaar gerealiseerd, genoeg voor het verwarmen van 375.000 huizen. Daarna is doorgroei mogelijk tot 150 PetaJoule per jaar in 2030, waarvan 2/3 wordt ingezet voor het maken van elektriciteit. Op die manier kan in 2030 10% van de totale Nederlandse elektriciteitsbehoefte uit Aardwarmte worden gehaald. Aardwarmte kan een significante bijdrage leveren aan het zekerstellen van onze energievoorziening.